

Når språk fremmer kulturrevolusjon

Av Jon Kvalbein, Aftenposten 21. juni, 2007

"Diskriminere" betyr å gjøre forskjell på, sondre, skjelne. Når det lille barnet første gang utstøter lyden "mamma", vekker det mors begeistring. Inntil hun oppdager at også andre hoder som viser seg over barnesenga, utløser den samme lyden. Det tar tid å kunne diskriminere mellom mor og "de andre". Siden skal barn lære å skjelne mellom hund og katt, og mellom godt og vondt.

Begrepsutvikling skjer når barna blir stadig flinkere til å "gjøre forskjell".

Ordene er språkets og tankens materiale, - med dette bygger vi fellesskap, kultur og historie. Skal vi fremme god kommunikasjon på tvers av språk og tradisjoner er det viktig å bevare kjerneord felles innhold. Der kjerneord bevisst omformes ved å gi dem et nytt innhold, bør en være særlig oppmerksom. Språklige endringer kan innlede en kulturrevolusjon.

Nå dreier det seg om en utvidelse av ekteskapsbegrepet. I alle kulturer finnes det et begrep som betegner et forpliktende offentlig samliv mellom en mann og en kvinne. Her finnes et begrepsfellesskap på tvers av språklige og kulturelle grenser. Nå samme begrepet skal utvides til å omfatte et parforhold mellom to av samme kjønn, blir begrepsfellesskapet ødelagt. Det må gis tilleggsforklaringer. Regjeringens høringsnotat om ny ekteskapslov taler om "likekjønnede" og "ulikekjønnede" par er knotete forsøk på å skape oppklaring, noe som ville vært helt unødvendig dersom man kunne fastholde begrepene ekteskap og partnerskap.

Denne todelingen svarer til saklige realiteter. Partnerskap kan aldri bli et samliv mellom to med egne felles barn. Intet barn er blitt til uten en far og en mor. Ekteskapet er i alle kulturer den naturlige og stabile ramme omkring et barns fødsel og oppvekst. Et livsdyktig samfunn prioriterer ekteskapet som samlivsform.

Homofile pressgrupper kjemper for at partnerskap mellom to av samme kjønn skal hete ekteskap. Strategien er åpenbar. Det er bare ekteskapet mellom mann og kvinne som er beskyttet av menneskerettighetene. En utvidelse av ekteskapsbegrepet kan brukes som brekkstang for å fremme homoseksuelt samliv som menneskerett. Dette vil neppe lykkes. Resultatet kan snarere bli et kraftig tilbakeslag i arbeidet for å oppnå bred internasjonal anerkjennelse av menneskerettene generelt.

Bort med ekteskapet!

Ikke alle homofile kjemper for at homofile skal få inngå ekteskap. I Dagbladet (22.06.05) skrev Nils Axel Nissen, forsker ved Universitetet i Oslo og forfatter av Homo/hetero:

"Er det riktig å bruke alle våre krefter på å kjempe frem rettigheter som bare vil være aktuelle for en forsvinnende liten del av den homofile befolkning, og som, i tilfellet adopsjon, vil ha veldig liten praktisk betydning." "La oss heller kjempe for å avskaffe ekteskapet som samfunnsinstitusjon fremfor å slippe en liten gruppe allerede privilegerte homser og lesber inn i varmen." Nissen ønsker "individbaserte rettigheter" som ser uavhengige av forpliktende parforhold.

Landsforeningen for lesbisk og homofil frigjøring (LLH) går inn for en utvidelse av ekteskapsbegrepet. Men deres langsiktige målsetting er å rasere ekteskapet som institusjon. I LLHs politiske plattform kan vi lese at identitetsvalg og seksualitet utelukkende blir knyttet til individet:

"LLH ønsker et samfunn hvor individet kan velge fritt mellom ulike identitetskategorier, eller velge bort kategorier til fordel for noe annet. Det viktigste for LLH er at disse valgene treffes på et grunnlag som i så høy grad som mulig øker den enkeltes livskvalitet, og er basert på likeved og samtykke. LLH ønsker ikke å framheve enkelte identiteter fremfor andre. Det er avgjørende for utviklingen av den enkeltes identitet at samfunnet gir mulighet for et bredt spekter av positive selvforståelser. LLH ser det som sin oppgave å representere ulike identitetskategorier hos mennesker som har og/eller har

hatt seksuelle relasjoner med noen av samme kjønn. Med identitetskategorier menes for eksempel lesbisk, homofil, bifil og skeiv.”

Ekteskapet er bare omtalt indirekte og i negativ sammenheng: ”Diskrimineringen av lesbiske, homofile, bifile og skeive har sin bakgrunn i det heteronormative kjønnsrollemønster i vårt samfunn.” Det er dette samfunnet man vil ta et oppgjør med. Det dreier seg om en kulturrevolusjon, som regjeringen nå vil innby Stortinget til å være med på.

Erfaringer fra Canada bør bidra til å dempe iveren. Der er ”kjønnsnøytralt” ekteskap nylig innført. Den katolske biskopen Frederick Henry fra den canadiske provinsen Alberta, ble intervjuet i Minnesota-avisen Star Tribune 8. nov. 2006. Da loven ble innført, trodde mange at det bare dreidde seg om et lite steg i retning av større inkludering, sa biskopen. Men den nye definisjonen av ekteskapet har en revolusjonerende effekt. Ekteskapet er samfunnets mest fundamentale institusjon. Den er innebygd i vårt lovverk, vårt oppdragelsessystem og vår kultur generelt.

Når ekteskapet mellom to av samme kjønn og ekteskapet mellom mann og kvinne blir likestilt i lovverket, blir det ansett diskriminerende å gjøre forskjell på de to. I Canada blir nå alt som ”privilegerer” ekteskapet mellom mann og kvinne, betraktet som en krenkelse av menneskerettighetene. Innbyggere som tror på den historiske definisjonen av ekteskap og som tror at barn trenger en mor og en far, blir satt i bås med rasister. Canadiske myndigheter finkjemmer nå lovverket og sine institusjoner med sikte på å fjerne alle spor av heteroseksuell diskriminering. Begreper som ektemann og hustru renskes ut i lover og i offentlige skriv.

Biskop Henry sier at canadiske skoler er blitt kamparenaer. Barn skal nå lære om homoseksuell seksualitet og praksis på like linje med heteroseksuell. Det kreves at bøkene må inneholde positive homoseksuelle rollemodeller. Foreldre som protesterer, blir omtalt som homofobe.

Biskop Henry er selv blitt klaget inn for Albertas menneskerettstribunal fordi han i et hyrdebrev har forsvart det tradisjonelle ekteskapet. Det utøves et sterkt press for å bringe all opposisjon til taushet. Samtidig er det ironisk nok bare meget få homoseksuelle canadiere som har tatt i bruk sin nye rettighet, sier Henry.